

ԵԿԵՂ ԵՅ ԻՆ ՆԱՅԿԱԿԱՆ

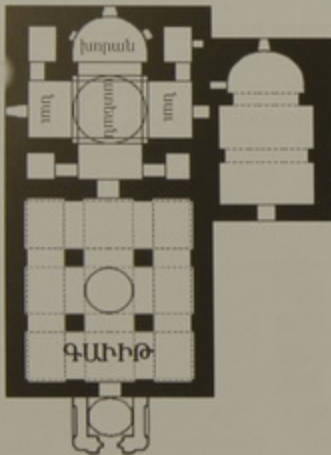
ԿԱՐԳ ՄԸ ՀԻՄՆԱԿԱՆ
ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ
ԿԱՌՈՒՑՈՒԱԾՔԻՆ ՄԱՍԻՆ

Ատրինէ Գաբրիէան Անդրէասեան

Հայկական եկեղեցւոյ շինարարական կառուցուածքը ունի գլխաւոր հինգ բաղադրիչ մասեր.

- ա.- Գաւիթ
- բ.- Նաւ
- գ.- Դաս
- դ.- Խորան
- ե.- Կոզակ

ա.- ԳԱՒԻԹԸ եկեղեցւոյ մուտքի մասն է: Անցեալին «գաւիթ»ը կը գործածուէր Սուրբ Պատարագի ընթացքին որպէս սպասման վայր՝ ապաշխարողներու և չմկրտուածներու, իսկ ներկայիս այն տեղն է, ուր մոմեր կը բաժնուին հաւատացեալներուն, կայ նաեւ մոմատեղ, ուր կը զետեղուին վառելիք մոմերը:

բ.- ՆԱՒԸ գմբէթին տակ գտնուող տարածութիւնն է, ուր ժողովուրդը կը կենայ արարողութեանց ընթացքին: Նախ կեդրոնական մասը կը կոչուի ատեան: Անիկա կը գործածուի հոգեւորականներու և դպիրներու կողմէ տօնական կամ սովորական օրերուն աղօթքներ արտասանելու, երգեր մեկնաբանելու: Օրինակի համար հոն կը կատարուին հոգեհանգիստ, անդաստան, հսկում և հոն կ'երգուին «Փառք ի Բարձունս» կամ «Նորաստեղծեալ» շարականները:

գ.- ԴԱՍԸ գաւիթէն դէպի Ս. Խորան երկարող հատուածն է, որ ունի երեք բաժանում-

ներ, որոնք կը կոչուին աջակողմեան և ձախակողմեան դասեր (աջ և ձախ կողմերը կ'որոշուին խորանէն դէպի գաւիթ նայելով) և փոքր ատեան: Այն եկեղեցիներուն մէջ, որոնք վերնատուն չունին, երգչախումբը կը կենայ ձախակողմեան դասին մէջ: Եպիսկոպոսական աթոռը միշտ զետեղուած է աջակողմեան դասը: Իսկ մկրտութեան աւազանը կը գտնուի Ս. Խորանին աջ կողմը, պատին մէջ զետեղուած: Փոքր ատեանէն աւետարաններ, ընթերցումներ կը կարդացուին մեր եկեղեցւոյ աստուածաբանութենէն:

դ.- ՍՈՒՐԲ ԽՐԻՍՏԸ բաժնուած է երկու գլխաւոր մասերու՝ բեմ և Սուրբ Սեղան: Բեմը դասէն աւելի բարձր այն մասն է, ուր կը գտնուի Սուրբ Սեղանը: Դասէն բարձրանալու համար, անիկա ունի երկու կողմէն սանդուխներ, և միայն աստիճան ստացած սպասաւորներ արտօնուած են հոն ելլելու: Խորանը ծածկուած է գմբէթաձէ առաստաղով մը, կանգնած չորս սիւներու վրայ, որոնք կը ներկայացնեն չորս աւետարանիչները՝ Մատթէոս, Դովաս, Մարկոս և Յովհաննէս: Կարելի է յիշել թէ՛ կան եկեղեցիներ, որոնք կանգնած են չորս սիւներու վրայ, նոյն նպատակաւ:

Սուրբ Խորանը կը խորհրդանշէ երկինքը, իսկ դասը՝ աշխարհը: Սուրբ Սեղանը միշտ կը զետեղուի արեւելեան կողմը, որպէսզի արարողութեանց ընթացքին պատարագիչին և ժողովուրդին դէմքերը դէպի արեւելք ուղղուած ըլլան:

Պայման է որ նորակառոյց եկեղեցիներու խորանները եպիսկոպոսներու կողմէ օծուած ըլլան Ս. Միւռնիով և պատերը դրօշմուած՝ 12 առաքեալներու անունով:

ե.- ԿՈԶԱԿԸ Ս. Խորանին ետեւի կիսաբոլորակ մասն է: Պատարագի ընթացքին սարկաւազը մի քանի առիթներով խնկարկած ժամանակ հոնկէ կ'անցնի: Կոզակը ունի երկու խորշեր, աջ կողմը (միշտ Ս. Խորանէն դիտուած) կը պահուի սկիհը, ձախ կողմը՝ Ս. Աղանին: Սկիհը և Ս. Աւետարանը միակ սպասներն են, որոնք միայն ձեռնադրուած սպասաւորները կրնան բռնել, այսինքն սարկաւազ, քահանայ կամ եպիսկոպոսը:

